

Ledelse og Politik Læseplan

Underviser:
Ulrik Kjær

Indledning

Formålet med faget er at sætte deltagerne i stand til at forstå den politiske, institutionelle og organisatoriske virkelighed, de agerer i til daglig. Herunder hvordan forskellige faktorer i det politisk-administrative system spiller sammen og definerer det rum, ledere i offentlige organisationer arbejder i. Men også hvilke faktorer der indgår i eksempelvis politisk beslutningstagning, og hvad der således bør tages højde for, når den politiske styring søges realiseret.

Faget giver viden om udviklingen og opbygningen af det politisk administrative system i Danmark, om centrale beslutningsprocesser og om forholdet mellem politik, institutioner og ledelsesautonomi. Faget giver færdigheder i at analysere konkrete situationer og beslutninger under anvendelse af relevante teorier. Faget giver kompetencer til at fortolke komplekse ledelsesmæssige situationer ved systematisk anvendelse af alternative fortolkningsrammer og teorier.

Faget består af fem moduler, som er bygget op omkring en række gennemgående problemstillinger, herunder:

- Hvad betyder institutioner for politisk og administrativ ledelse?
- Er mennesker i politik og administration normstyrede eller rationelle egoister?
- Hvilke muligheder og begrænsninger giver det demokratiske system for den politiske ledelsesopgave?
- Hvad betyder formelle spilleregler og legitimitet for den offentlige sektors virkemåde og effektivitet?
- Hvordan bedrives administrativ ledelse i et system med politisk ledelse?

Litteratur

Til faget indkøbes bogen:

Jens Blom-Hansen m.fl. 2014. *Offentlig Forvaltning: Et Politologisk Perspektiv*, 2. udgave København: Hans Reitzels Forlag.

Den resterende litteratur hentes enten på biblioteket eller i mapper på Blackboard.

Ikke al litteratur skal læses lige intensivt – nærmere herom forud for semesterstart.

Mandag 2/9, 10.00-16.30, O97:

Modul 1: Ledelse og politik – at være leder i et politisk ledet system

Fagets første modul introducerer til nogle af politologiens kernebegreber, og præsenterer nogle grundlæggende perspektiver for politologisk analyse af ledelsesopgaven i et moderne demokrati. Vi gør os bekendte med idealet om den parlamentariske styringskæde, og vi forholder os til nogle af de dilemmaer og situationer af krydspres, politiske ledere skal navigere i, når de skal balancere forskellige hensyn

Litteratur

1. Eva Zeuthen Bentsen. 2010. "At lede i et politisk felt". *Ugeskrift for læger*, 13/09 2010.
2. Jens Blom-Hansen m.fl. 2014. *Offentlig Forvaltning: Et Politologisk Perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 1 + 2 + 3.
3. Jens Peter Frølund Thomsen. 2013. *Politologi. En introduktion*. København: Hans Reitzels Forlag, kapitel 1 og s. 89-98
4. Jørgen Grønnegaard Christensen og Peter Bjerre Mortensen. 2016. *I politikens vold*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag. Kapitel 3.
5. Eksempel: Ulrik Kjær. 2015. "En konkret politisk lederskabsbeslutning: Skal borgmesteren deltage i direktionsmøderne?". pp. 148-168 i Nils Aarsæther & Knut H. Mikalsen (red.): *Lokalpolitisk lederskab i Norden*. Oslo: Norsk Gyldendal.

Mandag 16/9, 10.00-16.30, O97:

Modul 2: Politikens organisering – rammer for politik

Vi gennemgår i dette modul udvalgte dele af den danske centraladministration og dennes samspil med omgivelserne, særligt Folketinget og interesseorganisationerne. Vi skal have fokus på begreberne ministerstyre, ministeransvar og parlamentarisme, men også på de faktorer der påvirker det politiske spil og forholdet mellem regering og Folketinget og forholdet mellem Slotsholmen og omgivelserne. Vi vil også i dette modul se på kommunestyret og kommunal politisk og administrativ organisering. Herunder hvordan man kan begrunde eksistensen af et kommunalt selvstyre, samarbejdet mellem staten og kommuner, samt udvalgsstyret og alternative former for kommunal politisk og administrativ organisering.

Litteratur

1. Jens Blom-Hansen m.fl. 2014. *Offentlig Forvaltning: Et Politologisk Perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 4 + 5 + 6 + 7 + 8.
2. Flemming Juul Christiansen og Asbjørn Skjæveland. 2013. "Folketinget" i Jørgen Grønnegaard Christensen og Jørgen Elklit (ed.) *Det demokratiske system*. 3. Udgave. København: Hans Reitzels Forlag, s. 94-129.
3. Ulrik Kjær. 2013. "Reforming the Local Welfare State in Denmark: The Geographical Paradox of Amalgamating Municipalities". *Journal of Policy Science*, vol. 7, s. 33-53.
4. Carsten Lê Madsen og Ulrik Kjær. 2015. *De sidste sande amatører – kommunalpolitikere og deres rolle i det lokale demokrati*. København: Gyldendal Public. Kapitel 2.
5. Eksempel: Ulrik Kjær og Niels Opstrup. 2016. *Variationer i Udvalgsstyret: Den Politiske Organisering i Syv Kommuner*. København: Kommunernes Jubilæumsfond af 1995, s. 3-35.

Torsdag 31/10, 10.00-16.30, O97:

Modul 3: Organisationens politik – politiske beslutningsprocesser

I den offentlige sektor træffes dagligt masser af politiske beslutninger med implikationer for borgerne. Beslutningsteoriene er udviklet i grænselandet mellem økonomi, organisationsteori og politologi. Formålet med gennemgangen af beslutningsteorier er at forstå og forklare individuel og organisatorisk adfærd i beslutningsprocessen.

Litteratur

1. Jens Blom-Hansen m.fl. 2014. *Offentlig Forvaltning: Et Politologisk Perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 10 + 12.
2. Peter Munk Christiansen og Asbjørn Sonne Nørgaard. 2012. *Demokrati, magt og politik i Danmark*. Gyldendal: København, s. 259-281.
3. Jane Mansbridge. 1999. "Should Blacks Represent Blacks and Women Represent Women? A Contingent Yes". *The Journal of Politics*, Vol. 61, No. 3, pp. 628-657.
4. Sheffer, L., Loewen, P. J., Soroka, S., Walgrave, S., & Sheafer, T. (2018). Nonrepresentative Representatives: An Experimental Study of the Decision Making of Elected Politicians. *American Political Science Review*, s. 302-321.
5. Peter Nannestad. 2018. "Skraldespandsmodeller Christoffer Green-Pedersen, Carsten Jensen & Peter Nannestad *Offentlig politik*. Pp 147-174. Hans Reitzels Forlag.
6. Eksempel: Martin Bækgaard & Ulrik Kjaer (2012): "The Gendered Division of Labor in Assignments to Political Committees: Discrimination or Self-Selection in Danish Local Politics?". *Politics & Gender* vol. 8, no. 4, pp. 465-482.

Torsdag 21/11, 10.00-16.30, O97:

Modul 4: Politisk ledelse – samspillet mellem politikere og embedsmænd

I de seneste årtier har forholdet mellem politikere og embedsmænd tiltrukket sig meget opmærksomhed. Det skyldes ikke mindst, at vi har haft mange sager både i centraladministrationen, i regionerne og i kommunerne. Vi skal i dette modul se nærmere på forholdet mellem politikere og embedsmænd, med fokus på embedsmændenes rådgiverrolle. Vi ser på modeller for politisk-administrative samspilsrelationer, normer for god embedsmandsadfærd og på politikernes og embedsværkets indflydelse.

Litteratur

1. Bo Smith-udvalget. 2015. *Embedsmanden i det Moderne Folkestyre*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 15-56.
2. Jørgen Grønnegård Christensen, Julie Grunnet Wang og Niels Opstrup. 2016. Embedsmandsdyderne og det ministerielle hierarki." *Politica* 48 (4) s. 431-454.
3. Martin Bækgaard. 2013. "Afhænger politikernes indflydelse af den administrative organisering? Anvendelsen af direktions- og forvaltningsmodeller i de danske kommuner." *Politica* 45(2), s. 159-177.
4. Carsten Lê Madsen og Ulrik Kjær. 2015. *De sidste sande amatører – kommunalpolitikere og deres rolle i det lokale demokrati*. København: Gyldendal Public. Kapitel 3+4.
5. Christian F. Rostbøll (2017): „Democratic Respect and Compromise,“ *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 20, no. 5, 619-635.
6. Eksempel: Ulrik Kjær (2013): "Local Political Leadership: The Art of Circulating Political Capital". *Local Government Studies*, vol. 39, no. 2, pp. 253-272.

Tirsdag 10/12, 10.00-16.30, O97:

Modul 5: Ledelse, Ledelse, Ledelse – og lidt politik

Vi ser på samspillet mellem ledere og medarbejdere. Hvis alle medarbejdere på alle niveauer i den offentlige sektor loyalt arbejdede for demokratisk fastlagte og saglige målsætninger, var der fra et demokratisk perspektiv næppe brug for megen central styring og prioritering. Men hvordan ser medarbejderne verden og hvad motiverer dem? Og hvad kan lederne gøre for at styre og forbedre medarbejdernes arbejdsindsats?

Litteratur

1. Jens Blom-Hansen m.fl. 2014. *Offentlig Forvaltning: Et Politologisk Perspektiv*. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 9 + 11 + 13 + 15.
2. Kenneth J. Meier og Laurence J. O'Toole, Jr. (2009). "The Proverbs of New Public Management: Lessons from an Evidence-Based Research Agenda." *The American Review of Public Administration* 39(1), s. 4-22.
3. Lotte Bøgh Andersen m.fl. 2016. "Ledelse og medarbejdermotivation: Danske og internationale forskningsresultater." *Økonomi & Politik* 89(4), s. 55-65.
4. Ledelseskommisionen. 2018. Sæt borgerne først – Ledelse i den offentlige sektor med fokus på udvikling af driften, *Ledelseskommisions rapport*, s. 9-32.
5. Caroline Howard Grøn. 2016. "Offentlig Ledelse" i Anders Berg Sørensen m.fl. *Organiseringen af den Offentlige Sektor*. 2. Udgave. København: Hans Reitzels Forlag, s. 295-318.
6. John Storm Pedersen. 2017. Ledelse af fagprofessionelle. I Peter Aagaard og Annika Agger (red.). *Ledelse i politisk styrede organisationer*. København: Hans Reitzels Forlag: side 223- 238.
7. Eksempel: Carsten Lê Madsen og Ulrik Kjær. 2015. *De sidste sande amatører – kommunalpolitikere og deres rolle i det lokale demokrati*. København: Gyldendal Public. Kapitel 5 + 6.